

[H. P. Johansen.]

Tanken om det af Kommissionen foreslaaede særlige Højskoleraad, som var medtaget i Lovforslaget. Om denne Ændring kan der være delte Meninger. Jeg har, alt taget i Betragtning, lidt vanskeligt ved at forstaa, at denne Ændring er indført, men det er mit Indtryk, at der her i Tinget ønskes en kort Udvalgsbehandling af Lovforslaget, og saa kan der jo blive Lejlighed til at se lidt nærmere paa Sagen.

Jeg kan sammenfatte mine Bemærkninger til Lovforslaget saaledes, at jeg synes, der er god Grund til at yde Højskolebevægelsen den Anerkendelse og den Støtte, som Lovforslaget rummer, og jeg finder, der er god Grund til at takke Ministeren for Fremsættelsen af selve Lovforslaget. Jeg kan tilføje, at den Gruppe her i Landstinget, paa hvis Vegne jeg taler i Dag, gerne vil medvirke til, at Lovforslaget bliver gennemført, og for mit eget Vedkommende er det mig en Glæde at anbefale Lovforslaget. Jeg mener nemlig, at Højskolens Form er den bedste Form for Folkeoplysning for Landets Ungdom. Jeg tror paa, at Samvær og Foredrag, Sang og Gymnastik, kort sagt alt det, som Højskolen byder paa, har meget stor Betydning for de unge, som søger disse Skoler. Saa vidt jeg husker, har Kristen Kold engang defineret Folkehøjskolens Maal og Virke saadan: Den skal sætte de unge i Gang, saa de aldrig gaar i Staa. Jeg tror, at der er meget sandt i denne Bedømmelse af Højskolens Gerning.

Jeg anbefaler Lovforslaget til en hurtig og velvillig Behandling her i Tinget.

S. C. Nørgaard: De fem Lovforslag om Ungdomsskoler, som den højtærede Undervisningsminister har fremsat, og hvoraf det Lovforslag, der her er til Behandling, er det ene, er et stort anlagt Forsøg paa at underbygge og videreføre det Folkeoplysningsarbejde, der har præget hele den Udvikling, vort Folk har været inde i gennem det sidste Aarhundrede.

Naar disse Lovforslag skal behandles her i Rigsdagen, er det sikkert ikke tilfældigt, at det netop er Lovforslaget om Folkehøjskoler og Landbrugsskoler, der først finder sin Afgørelse. Ingen Undervisning og Folkeoplysning i vort Land er saa specielt dansk præget, ja, jeg kan sige saa særegent baade kristeligt og nationalt præget som netop Folkehøjskolens. Jeg tror ikke, jeg siger for meget, naar jeg hævder, at alle her i Rigsdagen nu er enige om, at den danske Folkehøjskole har været vort Folk til stor Lykke, og at der gennem den

er udøvet en stor Gerning i vort Folk, ikke mindst naar vort Folk har haft trange Tider. Efterhaanden er det blevet saaledes, at vi ønsker, at den Aand, der har præget Højskolens Gerning, ogsaa maa hvile over al anden Undervisning baade i den almindelige Børneskole og i de mange Arter af Ungdomsskoler, vi allerede har. Vi ønsker vist ogsaa, at de nye Former for Ungdomsundervisning, som omhandles i de nye Lovforslag, der i Øjeblikket ligger paa Rigsdagens Bord, vil komme til at virke i den Aand, Højskolen har arbejdet i.

Det, der bl. a. kendetegner den danske Folkehøjskole, er, at det har været en fri Skole. Ingen har afstukket Grænser for dens Virke, og ingen har søgt at paatvinge den visse bestemte Meninger, hverken i religiøs eller folkelig Retning. Den har fuldt ud været en fri Skole. Eleverne er kommet frivilligt. Undervisningen, ja, jeg vil ikke blot sige Undervisningen, men jeg vil sige Opdragelsen af de unge paa disse Skoler, har helt og fuldt været overladt til de enkelte Skolers eget Tykke, saa at et Tilsyn fra oven i meget ringe Grad har kunnet øve Indflydelse paa Skolens Liv og Gerning. De enkelte Personligheder, der har gjort Arbejdet inden for Højskolens Vægge, har frit kunnet præge Livet der, og derigennem har de formaaet at give enhver en Paavirkning og en Indstilling, der i mange Tilfælde er blevet bestemmende for hele deres Liv og Færd, selv om deres Højskoleophold for de allerflestes Vedkommende kun har varet faa Maaneder. Denne Frihed baade for Eleverne og for Højskolens Arbejdere er bevaret ogsaa i det foreliggende Lovforslag, og det er jeg taknemmelig for.

Lovforslaget hviler i alt væsentligt paa det Forslag, som det af Undervisningsministeriet nedsatte Ungdomsskoleudvalg af 1939 har udarbejdet. Den højtærede Undervisningsminister har ved Fremsættelsen af Lovforslaget i Folketinget ændret lidt ved Ungdomsudvalgets Forslag, og det synes jeg han har gjort med heldig Haand. Det er mig saaledes en Tilfredsstillelse, at Ministeren ikke har stillet Forslag om Oprettelse af Statshøjskoler. En Statshøjskole og den gamle grundtvigsk-koldske Højskolevirksomhed har jeg vanskeligt ved at tænke mig forenet i et frugtbart Samarbejde.

Som Forslaget foreligger her i Landstinget, afviger det i øvrigt paa enkelte Punkter fra det af den højtærede Minister i Marts Maaned i Folketinget fremsatte Lovforslag. Det har gennemgaaet en grundig Behandling i det andet høje Ting, og jeg synes, at saa godt som alle de Ændringer,